

ABONNEMENT
BIJ VOORUITBETA-
LING BINNENLAND
4.50 BUITENLAND
5.50 PER JAAR-
GANG. VOOR AN-
NONCES WENDE
MEN ZICH TOT
DEN UITGEVER.

MAANDBLAD VOOR DE BEELDENE
VAKKEN. REDACTIE THEO VAN DOES-
BURG. UITGAVE X. HARMS TIEPEN.

ADRES VAN RE-
DACTIE: KORT
GALGEWATER 3
LEIDEN. ADMI-
NISTRATIE: X.
HARMS TIEPEN,
HYPOLITUSBUURT
37 DELFT, INTERC.
TEL. 729 EN 690.

1e JAARGANG.

JUNI. NEGENTIEHONDERDACHTTIEN.

NUMMER 8.

DE ROEPING DER MODERNE ARCHITECTUUR.

DOOR HUIB HOSTE.

Aangezien bouwen beteekent ruimten scheppen, kan er met recht gezegd worden, dat het wezen der bouwkunst iets is dat in den loop der tijden niet aan veranderingen onderhevig is geweest. Men mocht met of zonder het noodige bewustzijn te werk gaan, steeds leidde architectuur tot het afzonderen van een gedeelte van „het ruim”, tot het verwezenlijken van een afgesloten ruimte. Als eenige uitzondering daaraan kunnen die gebouwen vermeld worden, die niet aan een praktisch doel beantwoordden, maar een zuiver zinnebeeldige gedachte moesten verwezenlijken. Ik denk hier hoofdzakelijk aan de z.g. triomfbogen, die ten slotte een muur waren, een belemmering dwars over den weg opgesteld, in welken muur dan enkele doorgangen gespaard bleven.

Daarentegen heeft het inzicht dat men had van het ruimte-scheppen voortdurende wisselingen ondergaan al naar gelang der heerschende gedachten en der omstandigheden. Bouwen veronderstelt middelen om het doel te bereiken, d.i. om de ruimten af te sluiten, te weten: wanden en daken, en wij kunnen in de geschiedenis nagaan dat nu eens het doel, dan eens de middelen als hoofdzaak der architectuur aangezien werden. Er zijn inderdaad gebouwen waar het werkelijk om het geschapen interieur gaat, en waar het uitwendig beeld ervan, de massa der afgezonderde ruimte, absoluut aan deze ruimte ondergeschikt, wel eens uit het oogpunt van evenwichtige werking te wenschen over laat; in andere gevallen wordt de ruimte daarentegen veeleer als een minder belangrijk deel behandeld, en alle zorg besteed aan de beeldende kracht van het uiterlijke.

Het is loonend, meen ik, dit even van naderbij te beschouwen.

Wie denkt er aan een werkelijke ruimte, bij het zien van een Egyptischen tempel? De bouwmeesters van dien tijd hebben zeker en vast wonderen verwezenlijkt: pyramiden opgestapeld, rotsen uitgegroefd, naalden opgericht; zij hebben echter blijkbaar de krachten niet geraden welke schuilden in de prachtige bouwstoffen waarover zij beschikken konden; zij hebben ze aangezien als zware, levenloze dingen, en waren dusdanig aangewezen op de meest primitieve architraaf-architectuur. Het draagvermogen hunner zware steenen balken vertrouwden zij niet, en zoo komen de zware steunpunten zoo dicht bij elkaar te staan dat het overzichtelijke van hun ruimten heelemaal te loor gaat, dat het idee ruimte